

Hovedformaal, kunne levere dem af reglementsmæssig Bessaffenhed. Jeg skulde ønske, saa lidet som muligt at indlade mig paa denne Sags Realitet. Gjenstanden har ofte været underkastet Sagkyndiges Prøvelse, og Resultatet har stedse været, at Straffeanstalterne ikke kunne levere Varer, som Staten kan være tjent med; dette synes ogsaa at være antydet i Uendingsforslaget, naar det hedder: „forsaavidt disse, uden Skade for deres Hovedformaal, kunne levere dem af reglementsmæssig Bessaffenhed“. Altsaa, inden man optager en saadan Bestemmelse, maa man dog først have erkundiget sig om, hvorvidt de virkelig kunne levere det, et Spørgsmaal, der, som sagt, hidtil er blevet bevareret benægtende. Naar ikke en saadan Undersøgelse gaaer i Forvejen, saa bliver jo den Bestemmelse, der optages i Finantsloven, uden praktisk Betydning. Uendingsforslaget synes ogsaa selv at nære en Tvivl derom, hvilken maa bestyrkes ved de Undersøgelser, der ere anstillede, og som have overtydet om, at de Varer, der leveres fra Straffeanstalterne, i det Hele taget ikke egne sig til at anvendes til Militaaretats Brug. Det forekommer mig ogsaa, at det først maatte undersøges, om denne Bessæftigelsesmaade egner sig for Straffeanstalterne, om den passer til deres Hovedformaal, som jo er de Paagjaldendes Afstraffelse, og det synes, at man, ved at indføre en saadan Bessæftigelse i Straffeanstalterne, binder sig til et vist System, som maaskee siden kan underkastes en Forandring. I andre Lande har man jo tildeels indført et andet Straffesystem, eensomt Fængsel, som synes at være uforeneligt med en Fabrik. Naar Fabriker skulle drives paa en hensigtsvarende Maade og uden Tab, maa man naturligviis have øvede Arbeidere, men det kan man jo ikke vente vil være Tilfældet med de Forbrydere, der indømmes i Straffeanstalterne, og som næsten alle maae ansees for at være ukjendte med de Arbejder, hvortil de der skulle anvendes. De skulle altsaa begynde aldeles forfra, for at indøves i denne Bessæftigelse, som vist i flere Henseender er meget uhenigtsmæssigt, ogsaa fra den Side betragtet, at, naar de, efter endt Straffetid, komme ud igjen i Samfundet, har deres Tid været absorberet paa en Maade,

som ikke kommer deres Fremtid i mindste Maade til Nytte. Skulle de altsaa i Straffeanstalterne bessæftiges med Arbejde, synes det rigtigst at give dem Bessæftigelser, der kunne lette dem deres Fremtid og skaffe dem en Bessæftigelse, der lader forudsætte, at de ikke ville falde Samfundet til Last; men en saadan Bessæftigelse kan en Fabrik umuligt afgive. Overhovedet forekommer det mig, at dette Spørgsmaal ikke kan finde sin Afgjørelse i Finantsloven, som blot gjælder for det løbende Aar og ikke derudover; skulde en saadan Bestemmelse blive gjældende, saa maatte den jo optages hvert Aar igjen. Fandtes det overhovedet hensigtsvarende at tage en saadan Beslutning, mener jeg, at det er en af de Beslutninger, der maa gjøres til Gjenstand for særlig Forhandling og for særlig Lov, og ikke incidenter behandles i Finantsloven (Hør!), saa meget mindre, som den dog i Grunden ikke fremtræder her anderledes end som et Princip, uden at der er antydet Midlerne til eller Maaden, paa hvilken dette Princip skal bringes til Anvendelse. Skulde Straffeanstalterne overtage det Hverv at forsyne Militaaretaten med Beklædningsgjenstande, saa vil derved kun i det Høieste bessæftiges en saare ringe Deel af Fangerne. Antallet af Fangerne i de forskjellige Straffeanstalter vil vist ikke være under 2000; regner man dem i Hertugdømmerne med, saa vil det være over 2000. Den Fabrik, som hidtil har forsynet Militaaretaten med Klæde, har ikke dermed, troer jeg, bessæftiget over 120 Arbeidere; det vilde altsaa kun være en meget ringe Deel af Straffeanstaltens Befolkning, som kunde bessæftiges paa denne Maade, paa en Maade som i flere Henseender maa ansees uhenigtsmæssig for dem og usyldestgjørende for Militaaretaten. Det synes mig heller ikke rigtigst i Finantsloven at optage en Bestemmelse, ifølge hvilken enten Straffeanstalterne i Kjøbenhavn eller Straffeanstalten i Horsens skulde indrettes til at forsyne Militaaretaten, ikke alene for Kongeriget, men ogsaa for Hertugdømmerne, med Beklædningsgjenstande. I saa Fald vilde den Staten tilhørende Fabrik Usserød blive overflødig og maatte altsaa sælges; men da det er en Statsanstalt, saa kan den under de indtraadte Forhold ikke sælges, uden Deeltagelse af de andre Dele af